

Latweefch u Awises.

Nr. 18.

Zettortdeenâ 2. Mai

1857.

Awisch u-sinnas.

Muhfu Keisera augsta mahte Maria nüt us Rohmas pilsatu nobraukuse, jo kad winaadeen gribbejuuse ar kuggi turpu dohtees, tad leela wehtra iszehluusees, ka ne warrejuschti pa juheu eet. Täpat arri bijis kad muhsu Leelwirsts Konstantins Sprantschu semmē no Tulones us Marsekkes ohstu gribbejis eet; tadeht ne pa juheu, bet pa semmes-zeltu turpu dewees. Ir té ar leelu gohdu un preeku muhsu Leelwirstu un Todlebenu usnehmuschi. Tas pats bijis kad no Marsekkes braukuschi us Lijones leelu pilsatu, kur wissadu gohdu teem parahdijuschi (16tä Aprila deenä). Tad Leelwirsts nobrauzis 19tä Aprila d. Parise kur laudis ar leelu gohdu un preeku to sagaidijuschi. Parise kahdi 50 tuhst. saldati sa-aizinati, ko nu munsturehs muhsu Leelwirstam par gohdu. — Awises raksta, ka tee waldineeku weetneeki Parise taggad tahdu padohmu effoht usgahjuschi, ka ir Pruhfis ir Schweizeri palikshoht ar meeru un Neischatelles labbad derrehes meeru. Osird ka Schweizeri wianu padohmu gribboht paklauft un peenemt. — Atra Janwara d. kuggis ar linnufehklahm lahdehts bij isgahjis no Daugawas grihwas un noskrehjis lihds Kolka raggam. Té tam usnahze tabda wehtra, ka bij jadohdahs atpakkat us Rihgu; bet té bij tik dauds leddus juhre, ka wairf ne warreja kluht ne us preekschu nedfs arri atpakkat. Leeddu eefalluscham kuggim té bij japaleek 3 mehneshi! Alk kahdas behdas nabbaga kuggineekeem juhre nu bij jazeesch, jo pee mallas ne warreja kluht. Par laimi teem maises truhkums naw bijis, bet pohts ar falsnu un — ar wilkeem. Pa leddu nahkuschi us kuggi.

Tahdus kas pa weenam nahkuschi, gan no-fchahwuschti, bet daschdeen wilki arri nahkuschi leelos barros un tahdu pulku ne drihkstejuschti kaitinaht. Tad zilweki behguschi kuggi eelschä, aistaifiuschi wissas kuggu luhkas un durwis un nowehlejuschti wilkeem pa kugga wifsu dausitees. Tikkai 11tä Aprila d. kuggim laimejees no leddus isktuht ahyrä un tad laimigi nobrauzis us Libekes ohstu Travemindi Wahzsemme. — — 1855tä gaddä Pruhfch u-semme warreja braukt 702 juhdes pa dselves zelleem ar ugguns ratteem, kas eet krustam schlehrscham pa wissu walsti. Scha zelta taifischana maksa 209 millj. dahldeku. Pa scheem zelleem brauz püssestu woi arri pussseptitu juhdsi pa weenu stundu, un 1855tä gaddä pa scheem dselves-zelleem wedduschi 48 millj. birkawu prezzes un braukuschi 12 millj. zilweki, no kurreem 161 zilwels brauzoht nelaimigs tappis. Tad nu warri aprehkinaht, ka pa scheem zelleem deen' naakt kust ka skudras. Calenderu semmē 3 reises wairak to dselves-zeltu un 1855 tur braukuschi 114 millj. zilweku*) un 690 zilweki brauzoht nelaimigi tappuschi (246 brauzoht gallu dabbujuschi un 444 stipri ewainotu tappuschi). Tä gan gaddahs kad tik ahtri skreenoht aplam darra. Par scheem dselves-zelleem ar laiku jums dohsim skaidraku issstahstischani, tä ka juhs warreseat faprast, ka eet ar scho jauno wissai pafaulei tik derrigu leetu, ko nu arri muhsu walsti gribb eetaischt, un arri jaw fabk taisiht Indijä, Turku semmē un Alschire Awrikä, ir tai jaunâ pafaules dakkâ Australien.

*) Pa wissu Enleaderu semmi tikkai 25 millj. zilweku, bet 112 millj. braukuschi; tur tad iif dandi brauzeju irr zehlsches? Tad warri faprast, zit reises pa goddu zilweki tädäds semmē brauz, tur tik weegla, ahtra un lehta braukuscha na pa tahdeem zelleem. Pateen labba leeta. — —

liā. — — Kineseri wehl nikni, un kā finn-dami Calendereem launu un pohstu darra. Kahdā Calenderu fuggi braukuschi arri zitti Kineseru wihi. 23. Webruara kād fugga kapteine un zitti bijuschi fugga kambari, bet wakti ne bij nolikkuschi, tad tee Kineseri pa-nehmuschi fugga erohtschus un eeschahwuschi kambari, kapteinu faschahwuschi, arri kahdu reisneeku; bet schis ar pistolehm 2 dumpinekus noschahwus ar krehfli rohkā eelehzis juhrā eekschā un tā peldejis, kamehr zitta laiwa to pestijuse. — Calenderi arri usmettuschees Bor-neās leelā fallā (statt. Asias lantkahrte) kur arri Kineseri mahjo. 17. Webruara nakti us-krittuschi 200 Kineseri Gubernatera pilli un to panehmuschi. Schis no gultas ahrā pa parabru un pirti dihki eekschā un peldus is-glahbees tuksnesi. Zittus breefmiги nokahwuschi, bet zitteem arri isdewees isglahbtees, kaut gan stipri eelwainoti tappuschi. Seewas un behrus apkahwuschi, wissu isplinderejuschi un ehkas nodedsinajuschi. Bet pehz kahda laika Gubernaters ar dampfuggi un spehku nahzis un nu sahzis kautees. Kahwuschees dauds deenas, bet winnejis, winnu mahjas noph-stijis un sadedsinajis, wairak kā tuhktoschus nokahwus, pahri tuhktoschu isklihdinajis, tā kā no 5 tuhkt. tikkai 2 tuhkt. effohr atlifkuschees. — Zahdi paschi pohsta darbi arri note-loht daudskahrt us teem fugeem, kur nabba-ga Kineseru strahdneekus kā filkus fuggi eelah-detus wedd us Ameriku, kur strahdneeku truh-kums un kur scheem peewilteem nelaimigeem ja-paleek par wehrgeem. Ar teem tāpat eet, kā ar teem Ne h g e e m, ko no Amerikas wedd un par kurreem warri laffih Amerikas lant. issrahstischana. Ak kahds breefmigs liktens scheem nabbaga zilwekeem! S-3.

Saunas finnas.

No Parises raksta, kā tur seewa wiham rihki pahrgreesusi. Un scho fanemoht schandarmam tā pretti turrejusees, kā waijadejies to saseet, us faru firgu zelt un tā polizejā nowest. T. B.

Calenderu pastes ministers rappartu rak-stijis un israhda, kā 1856 gaddā par pastes naudu Calenderu semme eenahkuschi: 18 millj. rub., bet paste frohni makfajuse 10 millj. rub. Pastes nauda tur lohti lehta; tad warr faprast,zik to grahmatu tur ar pasti gabjuschas. Ja to skaitli warri galwā sanemt, tad sinni: 1856 gaddā 478 milljoni grahmatu, tas irr: 478 tuhktoschi reis tuhktoschus grahmatas tur ar pasti gabjuschas. Kad tāhs weenā kaudse faktrautu, tad stahwetu kā pils!

S-3.

Arrajeem.

 No Leepajas puffes. Brihnumi, zik semme taggad pee mums wairak zee-nā tikkusi; katu stuhriti, lai wehl jo sliks rahditohs, arr augscham; zitko kalna plawas, kur sahle ne grīb lahgi aupt, sahk pahrtai-siht par druiwu; dasch zehrpohts (zinnains) gannikles gabbals paleek par dahrus. Tad nu, jaunu semmi eetaisoht, laudis daschdaschadi puhlejabs; sehj linnus, tad ausas un t. j. pr. Bet rahdahs, kā wisslabbat laimejabs teem, kas rudsus sehj plehsumā, jeb kartuppelus stabda us sahli. Prohti, tee, kas rudsus sehj plehsumā, darra tā: Winni papreelsch is-grahwo to pareisi, iszelt wissus akmias un faknes, nolihdsina wissus zehrpus (zinnus), pee-gasch tāhs akminu un fakau weetas un wissus dumbeerus un eelejas ar to grahwu- un zehrpus-semmi; tad winni, wissmihlač ruddeni, bet ja ne eespehj, ir pawassarā, usarr to gabbalu, bet pareisi, ar gresshamo papreelsch winni pahrstrihpajuschi jeb ar leelo Wahzsemmes ar-ku, smukki lihdseni un labbi padsilli, tā kā wissas wellanas tohp pareisi us azzim apgree-stas un wissa sahle noslohdita. Tad winni nemm wissu zauru wassaru reisu reischm ar dselschu ezzeschahm, (kohku ezzeschas pee mums femm deenas un wissu nabbagam zilwekam wairs ne reds), ezzeh, tā kā nekahda sahlite ne dabbu felt un labba kahpta smalkas miht-

stas semmes paleek wirsü. Rudsu fehjuma laikä tad fehj rudsus wirsü, appalch ezzeschahm, un tad wehl uskleesch kahdu kahrtianu suhdu. Uhdena waggas tur sinnams ar arklu ne warr dsicht; bet, kas waijag, ar rafschau irohlt masas rennites. Zahdus rudsus, effam redsejuschi augam wissu labbohs; un kad rudsus nokohpis, nemfi tuhtiht ruggajus labbi pahrart, un ezzeh, buhs tewim ohtro gaddu tuhlin gattawa semme. — Tad atkal, kas kartuppelus us sahli stahda, darra tà; tad winneem buhtu kahds gannellis jeb plawas gabals, ko par druwu gribb pahrtaisht, lai buht, 10 affu garfch un 3 affu plats, tad winna isdurr ar lahpsstu krustis masus grahwelus, lai buht astonas woi desmit pehdas weenu no ohtra, bet tikkai to wellenas teefu ween, lai buht kahdas feschas zellas beesumā. Schee grahweli warr buht diwi pehdas platti. Us tahdu wihsi nu rohnahs tà ka dohbes, krustis ta gabbala. Tad atkal winni tahs wellenas, kahdu pußspehdu plattas, rindas krustis us azzim par tahm dohbehm leek pahr, ta ka weena wellenu rinda no ohtras kahdu pußspehdu, jeb wairak, irr nobst. Tad scho wellenu rindu starpå eeleek drusziu suhdu, un tad us scheem suhdeem leek tohs kartuppelus wirsü, kahdu pehdu, woi wairak, weenu no ohtra, un tad no teem grahweleem berr peenahkamu kahrtu semmes us teem kartuppeteem un nolihdsina us tahdu wihsi wissu to gabbalu. Ne tur nu pehzał waijag kahdas raweschanas, nedf zitta kahda darba; kartuppeli tai jaunä semmē aug nedohmati. Zits ir kahpostus tà stahda, un ne warr teikt, ka ne pa-augoht. Itt masus semmes stuhrischus, kas itt leijas weetä buhtu un pilni zehrpu, effam redsejuschi us tahdu wihsi auglus atneffam, kas to puhlinu baggatigi atmaka. Wezs wehweris, no Schweizeru semmes atlhidis, pirmais sahla us tahdu wihsi itt wahju semmi few par druwu eetaisht. — Ohtro paßwaffaru wellenas rohnahs wissas sapuüschas, un, tohs grahwelus peelihdsinajis, turrefi gattawu druwu.

—e.

• Padohms faimneekeem. •

Laffu taggadin Wahzu Awiſes, ka zits teizabs, us meeshu, un arri us (waſfaras) kweefchu (waſfaras-puhru) un ausu fehju Leela h̄s surtes burkanu fehlu (Riesenmöhre) labbi paretti usschahzis; — un lihds kahdeem Mahrtineem effoht winaam no puhra-weetas semmes kahdi tschetri diwju ſirgu wesumi ihsti labbu burkanu pa-auguschi. Waſfarajai talabbañ nekas ne effoht kaitejis. Pehz waſfarajas nokohpschanas, tad tikkai tee burkani sahkuſchi ihsti labbi augt. Semme sinnams effoht labbi trekna un labbi isſtrahdata bijufi. — Naw neeku Awiſes, kur scho ſinnu eſmu atraddis; un warr gan dohmaht, ka, wiſswairak agrejds meeſchöd, kas fuhdotä kartuppelu semmē fehti, ir burkani reiſe warr pa-augt; tapehz buhtu gan wehrtſ scho leetu isprohweht. Ja ne wairak, tatschu buhs zuhkahm meesajds jo qahrda rafschana. — Sinnams, ne eesi reiſe ar meeſcheem burkanu fehlu isfeht, un tad pa-art; bet meeschus papreefch pa-arris un rullifki pee-ezzejis, tad tikkai fehſi tohs burkanus wirsü un pa-ezzesi un peerulleſi to fehju. —e.

' Kad fweestu kehrnejoht krehjums (kreims) ne gribb fa-eet, (palift par fweestu), tad us 12 mahzineem kreima jaleek 1 lohte sagruhsta Aluna un 2 mehri skabbja peena. Wissu to fajauzi kohpå, pasildi to druszi ugguni un tad atkal aufsts palizzis, tad kehrne. Pa 6 minutehm tad fweests buhs gattaws un fakka ka buhſchoht wairak fweesta, ne ka kad kehrne bes tam. Mehgini!

S-3.

* Pawaffara dseesma semneekem.*

1. Deesgan strahdahts istabinā
Siltas krahnes tuwumā,
Deesgan strikki wihti wiinā,
Wiffā seemas laizinā.
2. Nu tik knaschi wiffi sahjās,
Taifeet arklus — ezzefchus,
Ko wehl ilgak darreet mahjās,
Druma fawz jaw strahdneekus?!
3. Skatt! jaw zihruis laukā sraida
Usdseedadams meldinā,
Wezzais behrais stalli gaida
Sawi mundru arraju. —
4. Stahrikis arr' jaw ligdu taisa
Pahrskhedadams us ohsolu,
Bishu kohleem wallā raija
Draw'neeks seemas apfeggu.
5. Kihwits jaw pa purweeni brehka
Lezz un sreen ar mudru prah,
Wiffi putni dseed un lehka,
Sanz, ka pawaffaris flaht.
6. Tadehk fataif' arklu, Zahni,
Usmettini lemmechus,
Woi naw siffchi, rihi plahni? —
Safeen hunta pinnelkus!! —
7. Nowij schnöhres, ganna Zueri,
Pastalabim — greef autiaus,
Ko nu ilgak krahnsi turri,
Isdsenn plawā lohpianus?!

8. Panemm' tauri, masais Zanni,
Sauz, sai Sultans lihdā eet,
Isdsenn' avis, un — tabs ganni
Turredams us saltu weet'.
9. Spekka Mikkels fataif' rattus,
Lai warf suhdus drumā gahst,
Resna Trihne fukka mattus,
Taifees, vihreem fulles bahst!
10. Masais Prizzi, apwelz uhsas,
Atleez plantā grabmatu,
Panemm' wizzi, isdsenn guhschas,
Tur us saltu aplobku! —
11. Jauna dīshwe laukā taisabs,
Darbs lai eet sā raijsht raijs,
Un kad arklis semmē maifahs,
Lai tad fainneeks fehku kaijs!
12. Kā no ūneega dekka welsees
Dabba pukku wainatā,
Tā ir tawas meehas zeljees
Winnā deenā gohdibū!!! —

G. J. Schönberg.

Sluddinaschana.

Me 23schā Mai d., kā Nr. 17. slitti drus-
kehts, bet tai **13. Maija d.** rufsdeneas
laikā Meschamuischass-ehrgelneeka muischā
wežo namis taps us uhtruppu pahrohts. Balki zitti wehl
labbī, tapat jumts, — lohgi, durwīs flaht, krahnsi eel-
schā; ta geldiga tam, kas ehku grībb ustaſiht. 2

Labbibas un prezzu tirgus Rihgā tai 29. Aprili un Leepajā tai 27. Aprili 1857 gaddā.

M a f f a j a p a r :	Rihgā.		Leepajā.		M a f f a j a p a r :	Rihgā.		Leepajā.	
	R.	R.	R.	R.		R.	R.	R.	R.
1/3 Tfhetw. (1 puhru) rudsū . 220 —	2	40	2	20	1/2 puddu (20 mahrz.) djselses . . .	—	80	—	90
1/3 " (1 ") kweefchu 320 —	3	50	3	30	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	75	1	60
1/3 " (1 ") meeschu 220 —	2	30	1	90	1/2 " (20 ") s̄chkihtu appinu . . .	—	—	2	50
1/3 " (1 ") auju : 105 —	1	10	1	—	1/2 " (20 ") s̄chah. zuhku gall .	2	50	2	20
1/3 " (1 ") firnu 230 —	2	50	2	—	1/2 " (20 ") frohna linnu .	1	75	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsū milt.	2	25	2	15	1/2 " (20 ") brakka linnu .	1	40	1	—
1/3 " (1 ") bihdeletu "	3	10	2	75	1 muzzu linnu fehku . . .	5	lihdī	8	7
1/3 " (1 ") kweefchu mil.	4	30	3	75	1 filku	13	50	14	—
1/3 " (1 ") meeschu putraim.	3	—	2	80	10 puddu farkanas fahls	5	—	5	—
10 puddu (1 birkawu) feena . . .	3	50	2	—	10 " baltas rupjas fahls	5	—	4	60
1/2 " (20 mahrz.) kweesta —	3	50	2	70	10 " smalkas	5	—	4	10

Leepajā no 20. lihdī 27. Aprīla d. atnahkuschi: 11 fuggi, weens no teem ar jauneeim ūlkeem, un isgahjis 1 fuggis.
Rihgā lihdī 29. Aprīla d. atnahkuschi: 84 fuggi un isgahkuschi 13 fuggi; atnahkuschi 371 struhgas un 346 plohschi.

Bri b w d r i ſ k e h t.

No juhmaschā gubernements augstas valdīshanas pusses: Oberlechter G. Blaese. Zensor. Jelgawa, tai 30. Aprīl 1857.

No. 75.

Awischu

Basnizas

Nr. 18.

peelikums.

finnas.

1857.

Tauna finna.

No Waltaikeem. Scheit — itt leelä kirspeles basnizā — arri itt kohschi un mihligi skannigas, labbas leelas ehrgeles ar diwahm rohkas lihstehm (Manuālu) un kahju spaidehm (Pedalu) un 17 balschm (Registereem) atrohnahs, kas 1855tā gaddā no Bittnera funga, — kas taggad kohpā ar Herrmannia fungu Leepajā ehrgeles buhwe — irr taifitas, un lihds 1400 rubutus fudr. mafsojoh. — Tauka leeta buhtu gan, ka katrā leelä basnizā tahdas kohschi skannigas ehrgeles buhtu atrohnamas!

E. F. S.

Mahnu tizziba.

Deewam schehl gan kauns, kad pee mums wehl schur un tur atrohdahs mahnu tizzigu dohmas. Pawassarā kad pirmo reisi lohpus laukā dsenn, tad dasch mehds sawus lohpus ar duhmeem apkuhpinah; zits panemm pautu (ohlu) to leek pee kuhts durwim appalch fleek-fna, un ja kahda gohws no kuhts ahrā nahdama to faminn, tad tahda gohws ne effoh wairā turrama, bet jagahda ahtri pahrdoh, jo ta ne buhschoht ilgi dsihwoht. Tahdu gohwi es pats esmu pirzis no pasihstama, — un paldeewā Deewam wessela, labba un wehl schodeen dsihwa.

Dasch atkal wissas atflehgās no sawahm mahjahm faseen kohpā un pats faimneeks jeb faimneeze apeet lohpeem 3 reises apkahrt skandinadams, un tad to atfleghu buntiti eedohd gannam lihds, lai tas lohpus kohpā greecdams ar tahn pasfandinajoht, jo tad tee lohpini buhschoht wissu wassaru kohpā turretees. Zits faimneeks ar deggutu gohwei us galwas usfmehre; tas gan warr buht prett pawassara

gaifu wesseligs irr, bet tikkai ne patihkama leeta, ka krustu uswelt — jo krusts apsihme preefsch mums augstaku buhschanu. Wehl Deewam schehl! zits mehds ar fwehtitu uhdeni lohpus apflazzinah. Wehl redseju rudsseem seedoht faimneeku ar faimneezi ap lauku stai-gajoht, no butteles fwehtitu uhdeni lauku stuhrōs eeleedami. — Kauns un grehks irr tahdeem kas naw mahzijuschees ohtru baufli labbaki sapraast. Sawus lohpus isdsihdams pateizi no sirds tam augstam debbefu tehwam kas tew tohs irr dewis un barrojis, un luhsds lai winsch jo prohjom tohs pasarga no fehr-gahm un tukschibas.

Wehl dasch kahrsciu islikchanu augsti zeeni, kur wezza gaspaschina teizabs ka labbi proh-toht. Dehl tam arri dasch jauns puifis pee winnas nosiedsahs, gribbedams finnaht, woi kaiminu Unne winnu mihto. Arri dasch faim-neeks kam kahda nelaime pee mahjahm notik-kuhi, jeb sirgs nosagts, noeet un gribb lai kahrtes israhda to saglu!!

Wehl redseju faimneeku kas sawus arramus riikus nekad pee weetas ne noliske, bet pa-mette us lauka; tad nu gaddijahs ka lemme-schi no arbla bija nosagti. Ak tahs bailes! jo dohmaja nu irr wissa lauka fwehtiba nosagta un gahje pee aisluhdseja un mafsojaa tam wairak ne kā tee lemmeschī pee kalleja buhtu mafsojuschi. Tapat wehl darra un bihstahs kad ohlu (pautu) atrohd kuhti jeb kaut kahdā zittā weetā noliktu. Tad lohpeem buhschoht pohsts! Tapat gaddijahs weenam faimneekam pautu sawā laiderā atrast, par ko tas kohti behdigis palikke bet par laimi atnahze lahtschu dihditaji. Tee to tuhdal eedrohfchijana; jo faimneeks teem labbi aismafsojaa, tad likke lahtschus pa wissahm kuhtim is-

waddiht, un ja kahdā ne gribbeja eet, tad lahtschu dihditais apstahjees blahwe un mahnu tizzigam teize, kā tē tas nelabbais gars. Nu tas ar kohku lahtscham us mug-guru usdewe kamehr kuhki eegahje. Nu nelabbais gars no kuhks us tahdu wihsi eshoft isdsihts!! — Kauns un grehks tam, kas tam svehtam Garram til mas ustizzahs! Ak Deewos tee ne sinn ko tee darr!! W—g.

Tahdu mahnu Latweeschi wehl eshoft pilni! Ne tizzu ka wissur, — tomehr wehl weetahm un dauds mahjās tahdas aplamas leetas gan zeenijoht! Woi naw jaluhds itt no wiffas firds: „Deewos svehtais Gars nahz pee mums klah, Apfakaidro muhsu tumschu prah, Un pildi to kā sinnadams, Ur schehlastibas dahwanahm“, — un wehl klah: „Ak tawu spihdum' us tahm feds, Lad firdihm preeks un drohchums. Drohschu, Kohschu, Jau-kumian, Osihwibian, Tu atnessi ic. ic.

S—z.

8.

Blatta mahzitaja trihsdesmit labbi padohmi par namma-kohpschanu.

1. Kam mas waijadsibas, tam mas ruhpes.

Manna namma - turrechana mannim no pirma galla leelas ruhpes padarrija, — ta Blatts stahstija. Es redseju, kā schis un tas plaschi dsihwoja, un mannim gribbejahs arri ta dsihwoht; bet jo plaschaka dsihwochana, jo leelakas ruhpes. Kamehr es pee fewis eegiddu, kam dauds waijadsibas, tam dauds ruhpes, — jo kur leela waijadsiba tur arri leels tehrisch, un kur leels tehrisch, tur dauds japhulejahs, kamehr to wehridiu no-peln. Es pee fewis dohmaju: Kapehz kaudis gan nophulejahs un nomohzahs? Woi winneem kahds labbums no ta teek? — Woi tas, kas par gaddu leelu naudu eedseñ, labhaks par to, kam masaka eenahkschana. Tā dohmajoht un tikpatt Salamana gudribas wahrdus, ka arri muhsu Kunga un Pestitaja padohmu kahns spreddiki firdi zillajoht, es noprattu: Labbak weenteesigi dsihwoht un ar

deewabihjigu prahdu eelsch mihestibas sawu maiñiti ehst, ne kā pehz pafauls gohda dsih-tees, ar dauds behdahm pehz laizigas usturre-schanas ruhpetees un ar wehju kautees.

Lehtak ween u gohdigu weesi ar mihestibu meeloh, ne kā diwidesmit kahrigus draugus ar negaufu. Pirmak mannim kauns bija, kād negaufchi kahds weefis pufseenas laikä pee mannim peenahze, winnu meeloh; jo es baschijohs par kauschu runnahm, kā schis kā tas gan teikshoht par mannim. Bet schim brihscham paldeewos Deewam es no tahdas lepnibas esmu wallā nahzis. Man gan drihs kauns, labbaku kā baudiht, ne kā zitti laudis baula. To es esmu mahzijees no manna Kunga un Pestitaja Jesu Kristu. Winaa wahrdi atskann manna firdi, kā wifsch Martai runnaja: Marta, Marta, tu fewim darsees dauds darba un raises. Bet ween a leeta waijaga; Maria to labbaku dalku fewim irr isredsejusi, kas no tahs netaps atnemta. — Es arri labbi esmu noskattijees kā Deewos dauds kaudim krusu un behdas usleek, lai tohs dabbu atraisht no meesas-kahribahm un firds-lepnibas.

Zetta-gahjejam gruhti, sawā zellā dauds leetas lihds nest, — kas leelu nastu ness, tas tahdu nekluhs. Pafauls kahriba un manta irr leela nastu zilvekam, — tapehz Deewos zetta gahjeju atraisa no tahdas nastas un tam kahdu krusu usleek, lai firds un dwehfele winaam mahzahs weeglaki sawu zellu isstai-gaht. Bet tu, ak Deewa zilveks, ne gaidi kamehr Deewa rohka un Deewa pirksts tevi aistiks, bet nemmees pats no Deewa wahr-deem tahdu tizzibu, kas tevi jau laizigi warwest pee meera.

2. Nekrahjees dahrgas leetas tawā nammā, tad tevim un tawai fai-me i masak behdas buhs.

Ahbraämam bija 300 kalpi un nebija tahds lehrms, kā schim brihscham daudskahrt ar ween u kalspu woi kalponi. Tas tapehz: Ahbraäms bija weenteesigs un taifns wissos sawos padohmos. Muhsu laikos tā naw. Muhsu laikos labprahf kaiistas un dahrgas leetas kahj, un kād no tahdahm leetahm

kahda suhd woi maitajahs, tad behdas, mekle-
schana un lehrms bes galla. Ja wissi tà kà
Ahbraäms ar weentefigu prahdu dsihwotu,
tad namma-turrefchana nebuhtu tik raiba,
grohsiga un behdiga.

Wezza turriga gaspascha, — tà Wlatta
mahzitais stahstija, — mannim draudsene,
bija eedohmajusi, manni apdahwinahrt ar
jaunahm sibschu seklem. Bet es atbildeju:
Pateizu jums lohti par juhsu labbu firdi, —
mihla gaspascha! Bet juhsu sekkes mannim
nederr. Kad es tahs kahjäs apwilktu, tad
tahs man pahrleku dauds naudas iswilktu no
makka; ja mas, kahdus 100 rublus. —
Winna brihnidamees atbildeja: Es jums tahs
sekkes bes makfas dohmu no labba prahda;
es ne kapeiku neprassu. Kà tad juhs fakkat,
ka tahs jums dauds makfahs? — Redseet,
mihla gaspascha, tà Wlatts atbildeja, kad
es tahnas sibschu sekkes kahjäs wilfchhu, tad
drehbehm arri waijadsehs labbakahm buht,
un kad es ar labbakahm drehbehm isgehrb-
schohs, tad feewa un behrni ar sawahm wez-
zahm drehbehm nepeetiks. Un kad nu mehs
wissi tà isgehrbuschees, woi tad saimei arri
newaidsehs labbaku apwalsku gahdaht? Un
tad gan drihs arri scheem krehfleem un gal-
deem, un wissai mahjai jauns glihtums buhs
peeletekams. — Kà juhs dohmajeet, woi ar
100 rubleem to spehschu sagahdaht? Pehz
kahrumeem nahk fuhrumi, bes tam newarr
buht.

3. Ne wissas behdas weenadas.

Mannim leekahs tschetrlahrtigas behdas
effoschas: Prohti:

- 1) maises-behdas,
- 2) kahruma-behdas,
- 3) mantas-behdas, — un
- 4) gohda-behdas.

1. Maises-behdas. Schahs par wi-
fahm weeglakas. Jo tas, kas muhs mahzi-
jis luhgtees: „Muhsu deenischku mäisi dohd
mums schodeen,” tas arri finna, zik mums
waijaga. Tapehz mums nebuhs suhditees
muhsu dsihwibas pehz, ko mehs ehdfim un
dserfim; nei arri méesas pehz, ar ko mehs
gehrbfimees. Winsch dohd rihta-leetu un

wakkara leetu, un labbiba aug un graudi
eetekahs, zilwekam us pahrtifchana, bes ka
zilwekam tur buhtu kahda gahdaschana.
Winsch rudseem dohd augt paschäf smiltis.
Winsch kà prahtings un gudrs fainneeks finna,
zik zilweku un lohpu winnam irr ja-apgahda,
un winsch wissus pehz kahrtas apgahda, arri
tohs kaunus un besdeewigus, ka neweens ne-
warr schehlootees un fazijht: Deewas manni
peemirfis, Mahte gan sawam behrnam warr
akmini doht mäises weetä, bet Deewas muh-
scham tà nedarrihs. Kur bads un truhkums,
tur Deewam naw waina, bet zilwekeem, —
zeetsfirdibas un grehku waina. Tapehz mäises-
behdas irr masas behdas. Strahda un
luhds Deewu, tad tewim ta peenahkama
mäises-dalca no Deewa tavâ rohkâ nahks.

2. Kahruma-behdas. Tahs jau suh-
rakas. Jo tahn no Deewa un no muhsu
Kunga Jesus Kristus pusses naw nekahda
teifschana, bet leegschana. Apustuls Zehkabs
rahi fazidams: Juhs luhdseet un nedabbujeet,
tapehz kad juhs nepareisi luhdseet; ka juhs to
eelsch juhsu kahribahm aprihjeet (nod. 4, 3.).
Gomorras un Sodomas laudis kahrumu pehz
tikke nosohditi. Un schodeen wehl dauds kau-
dim prahts stahw wairak us kahrigu dsihwo-
schana, ne kà us tizzibu un taisnibu. Woi
tad brihnams, kad Deewas winneem pretti, —
un kad Deewas tohs peemele ar gruhteeem lai-
keem! Woi brihnams, ka dahrgi laiki zellahs?
Tahs irr Deewa rihtstes, zilweku kahrumeem
un zilweku palafchanai pretti. Ne-effet tà,
kà sirgi un sirg-ehseli, kam prahda newaid,
kam eemaufki un laufchni mutte jaleek, kad tee
negribb pee Deewa klahnt nahkt. Tam besdee-
wigam irr dauds fahpes, bet kas us to Kungu
zerre, tohs paschus ta Kunga schehlastiba ap-
kamps. (Df. 32, 10, 11.).

3. Mantas-un baggatibas-behdas.
Tahs wehl suhralakas; jo jaunas derribas kau-
dim, kà mehs effam, Deewas naw sohlijis ittin
neparifham nekahdas laizigas mantas; ne-
kahdu laizigu baggatibu. Apustuls Pahwils
fakka: Mehs neneela ne-effam eeneffuschi pa-
faule, tad irr sinnams, kà mehs arri neneela
newarram isnest. Kad mums sawa barriba

un apgehrbs, tad lai mums peeteek. Tee, kas gribb baggati tapt, tee eekricht fahrdina-fchanas un walgös, un dauds besprahrigas un kaitigas eekahroschanas, kas zilwekus gahsch famaitafchanan un pasuschanan. Bet tu, at Deewa zilweks, behds no schahn leetahm (1 Tim. 6, 6.). Osennees pehz Deewa walstibas un winnas taifnibas.

Muhfu laikds behrneem jau peekohdina, labbi mahzitees wahzeeschu un Kreewu skoh-las, lai sawa laika labbu pahrtifschana warr dabbuht. Ar tahdu raibu mahzischanohs behrneem dauds grehku rohnahs. Mantas fahriba zell leelu nemeeru winna firdis. Kad us preekschu ko buhs pelnijschees, tad tomehr tur tik dauds grehku peelihp, ka leelaks sud-dums, ne ka labbums. Bits, kas ar to pin-nees, pehzlaikä labbak wehletohs, ka jelle buhtu palizzis tehwu gaita. Tad buhtu meers. „Wezzi basnizas tehwu padohmu tahdu dewufchi: Kas fewi paschu sinn sawaldicht, — ta winni fakka, — tas irr tas leelakais waldi-neeks; tas pateesi irr patwadineeks. Ja tu pats fewi gribbi waldiht, tad nedarri, kas tewim weegli darrams, bet darri to, kas tewim gruht nahk. Isredses to schauru zellu, tad tu pee tahdas baggatibas peekluhs, ko ruhse nekad newarr saehst, un sagli un laupitaji tewim newarr atnemt. Kas baggats eeksch Deewa, tas irr pateesi baggats.

4. Laiziga gohda-behdas, — wiss-fuhrakas behdas, un wissdiftak speeschahs eekschä zilweku firdi eekschä; jo tahdas behdas nahk no lepna un leela prahta, un irr pascham zilwekam ween weenigam nessamas. Tas tapenz, ka Deews zilwekam, kam tahdas lepnas gohda-behdas firdi, pawissam ne-eet par palihgu. Kad truhkums pee maires, tad tu fakki: Es Deewam leeku gahdaht. Winsch foohljees mannim maisiti doht, un winsch gan darrihs, „ un tawa dwehfele paleek meerâ. Bet kad lepniba un fahriga gohda-schrga tawâ firdi eewilkusees, tad ta degg, ka ugguns, un pafause to arween wairak uspuhsch, ka-

mehr zilwekam smadsenes un prahthus saehd, un tahds zilweks pohstâ aiseet, ka lepnais Warauß, kas nehmahs prett Deewu fahroht.

Tapehz, ak Deewa zilweks, behds no tah-deem grehkeem, mahzees weenteefigam un pa-semmigam buht. Pasemmigam Deews dohd schehlastibu, lepneem winsch turrahs pretti. 4. Pafause behrneem irr likts, fuh-rak un gruhtak strahdahf eeksch fawa waiga fweedreem, ne ka Deewa behrneem.

Kas baggats eeksch fawas tizzibas un eeksch fawa Deewa, tam peeteek, kad tam fawa bar-riba un faws apgehrbs. Winsch preezigs un pateizigs eeksch fawa mihta Deewa. Winnam mas waijaga. Winna firds ruhpejahs wisswairak, ka tas Deewam patihkams. Tapenz pee winna ta redsams, ka Dahwid's fakka: Tas irr welti, ka juhs agri zellatees, un wehlu nomohdhä paleekat, un ehdat to maissi ar beh-dahm. Leescham fawem mihtem dohd winsch meegu. (Df. 127. 2.) Tee flawe Deewu un apgullahs ar meeru, un aissmeeg, jo tas Kungs darra, ka tee drohfschi dsihwo (Df. 4. 9.)

Bet zik ruhpes naw pafause behrneem! Seem irr weenumehr ruhpes par mantahm, par drehbehm, par gohda israhdischanu, par fahrumeem. Pafause behrni zellahs weens pahr ohtru ar sawu isleelischanu. Darba-deenâs firds wiameem kuhst no leekas dsihschanas; svehtdeinâs prahts wiameem eekahrfees filst us fahribahm. Ta pateesi pafause behr-neem gruhtaka namma-turrefchana, ne ka Deewa behrneem; jo Deewa behrneem pats Deews irr tas namma-turretais. Pafause behrneem wels par mahjas fungu.

5. Pahrdohdams tu nepelnisi, bet pirkdams. Diwi bija weenâ bohdé. Weens iskapti pirke, ohts leeku drehbi. Iskapti pelnijs, leeka drehbe tehreja, kusch gan prah-tigs? —

Diwi bija frohgâ. Weens maissi pirke, ohts tscharku dsehre. Kusch gudrats? . . . . r.

A wischu

peelikums.

Missiones

Nr. 18.

finna s.

1857.

XII. Par Deewa walstibu paganu starpâ.

4. Deenass-widdus Awrikâ.

4.

Des. 65. 1. Es tohpu mellehs no teem, kas pehz manni ne waizaja. Es tohpu atrafs no teem, kas manni ne melleja. Es esmu fazzis us teem laudim, kas mannu wabdu ne pefauze: Nedj. sché es esmu, redj. sché es esmu. —

Ar scheem wahrdeem, mihlee lassitaji Deewa tehiva firds mums atverrahs, mums un wifai pasaulei par saldu eepreezinaschanu. Bet ko Deewa tas Kungs falka, to winsch arri darra, un tapehz ko winsch ar scheem prawee-scha wahrdeem apfohl, to winsch arri ispildjis. Ikkatru reisi, kad tas Kungs nahk ar sawu saldu ewangeliumu pestifchanu dahlwina-dams teem pasudduscheem grezhineeleem, tad winsch pats teesham atnahk un tai dwehfelei, kas usklausa, fauz: sché es esmu! Ihpaschi pee teem tumfcheem paganeem muhsu laikos schee laipnigi Deewa wahrdi pildin pildahs: jo winneem ta Kunga gaischums jo deenass wairak uslezz. Kas winau zittkahrt nessinnaja, neds pehz winaa präfija, tee taggad winau sahkt mekleht un atsiht, ka ta Kunga atsih-schana to semmi apflazz ka tee uhdens wilni.

Mehs wehl weenref juhs, mihlee lassitaji, noweddam us Deenass-widdus Awrikâ; jo pahr zittahm paganu semmehm te atskann zaur ta Kunga wehstnescheem ta Kunga wahrds: Sché es esmu! un ariveenu wairak paganu tautas aizina pee winaa schehlastibas un svehtibas. Lai schoreis apluhkojam, ka sché ta Kunga aizinaschana atskann zaur Barmenes

jeb Rein-uppes un zaur Parises missiones beedribahm.

Bij taggad preeskah kahdeem 30 gaddeem, kad tas Kungs Wahzemim to tizzibas ugguni eeksch dauds firdim no jauna uskuhre un lihds ar to arri to kauschu prahtu pamohdinaja us paganu atgreeschanu jeb missioni. Kad 1828 gadda tee missiones draugi Wahzemim fahze fabeedrotees un ihpaschi Barmenes pilfatu us-zehle par sawas beedribas widduzi un tur arri missionaru skohlu eetaisija. Schi beedriba fawzahs Rein-uppes missionaru beedriba. Jau pehz gadda laika (1829) schi beedriba sawus pirmus trihs missionarus isfuhtija us Deenass-widdus Awrikâ un redsi, schee tai kuggi ee-kahpuschi, kas winaus turp nowedde, satik-fahs ar teem pirmeem missionareem, ko weena zitta missiones beedriba 1824 gadda no muhsu tizzibas beedream Sprantschu semmê Parisê eezelta, turpatt nosuhtija. Parzik leelu preeku tahda satikschanahs teem mihleem missionareem waijadseja buht, zik karsti winau kohpâ nu buhs lubguschi to Kungu, ka tas winau zeltu gribbetu svehtiht! Un tas Kungs pahr wihsu zilweku sapraschanu schahs lubghanas irr paflaujisis.

Weens no teem Rein-uppes Wahzu-missionareem, Likows (Lüchhoff) wahrdâ, ne zik tahlu no paschas Kapstatte to druwu atradde, kur winaam to svehtu Deewa fehku bij iskaifiht. Kahdâ pilfatinâ Stellenbosch è ar 1800 eedsihwotajeem, ir Eiropas laudim ir Ottentotteem, winaa eezeble par mahzitaju, un ihpaschi winaam atwehleja tohs Mohru un Ottentottu wehrkus paschâ pilfata un winaa aprinkî pee kristigas tizzibas

peewest. Bet ta druwa bij zeeta un akminau pilna; wihireem bij jazihniyahs ne ween prett dauds kristitu zilweku naidu un spihdsina-schanu, kam to nabbagu paganu mahzischana stipri reeve, bet arri ar scho paschu paganu dumjibu un nejehdsibu. Kahds nabbaga Ottentots, jaw labbi wezs un flimmins, gribbedams peeluhgtees par to, ka nesaprohtoht ko tas missionars par Pestitaju un muhschigu dsihwochanu mahzija, raudadams tam fazzija: „ak mihtais kungs, wissu sawu muhschu lohpeem esmu pakkat skrehjis, tad es nu tapatt dumfchs esmu palizzis, ka lohpiaisch. Talabb Likows tikkai pehz trim gaddeem to pirmo dweheli warreja kristiht, un schis pir-mais kuhlihts, kas ta Kunga muhschigds schkuhnos tappe nolikts, bij weena 60 gaddu wezza feewina no paganeem. Ohtrâ deenâ schi atnahze pee ta missionara ar sawu mahsu, kas 10 gaddus wezzaka bij par winnu nu arridsan kristigu pamahzischana kahroja; un atkal pehz diwi deenahm schi atweddde sawu weddekl. Schahs trihs feewinas tam missionaram par leelu firds-preeku bij. Tahs wezzites wihrs gan arri labprahrt pats buhtu atnahjis, bet wihsch bij slims un dsihwoja juhdsi semmes no ta pilsatina; bet zekkahrt wihsch sawu wezzu feewinu redseja us basnizu woi us skohlu ejam, wihsch fazzija: atness arri preeksch man kahdas druskas!

Pirma Dezembera mehnescha deenâ 1838 gadda bij winna semmes mallâ tahda deenina, par ko arri tee engelisch debbefis irr preezajuschees; tai deenâ no wairak ka simstuhksto-fsheem nabbageem paganu wehrgeem tahs gruh-tas kalposchanas schkehdes nokritte; tai deenâ wihsas no Enlendereem walditas semmes Amerika, Asia un Amerika ta wehrgu buhschana pawissam tappe nozelta. No ta laika no wihssem scheem atswabbinatem nabbadsineem ifnogaddus schi deena par augsteem preezibas sivehtkeem tohp turreta; tee no paganeem kristiti schai deenâ kohpa ta Kunga sivehtu meelastu bauda. No ta laika arri ar missioni eet labbaki. Dauds no teem muhsneekeem, kas sawus laudis eepreckschä neschehligi bij turrejusch, taggad nekahdus deenest-

neekus neatradde wairs un ar naidu un piki nu sahze tohs missionarum lammaht par to skahdi, ko zeete. Bet schee par to neneeka ne behdaja, jo winnu skohlâs un basnizâs taggad tee atswabbinati jo wairak speedahs neka eepreckschä, kamehr tee warras-lungi tohs tihschi bij apturrejusch. Dauds arri no teem paganeem leelaku lohni, ko teem tahlumâ sohlija, labprahrt atmette, kad winni pee teem missionareem tuwumâ paleekhoht preeksch sawahm paschahm dwehselehm un preeksch sawu behrnu mahzibu labbak warreja gahdaht.

Ta sivehtiba, ko ta brihwestiba teem paganeem atneffe, drihs arri bij redsama pee lee-leem un maseem. Missionaru darbs jo labbi isweizahs, ihpaschi pee behrneem; 500 behrni tur tappe skohleti, un wissu scho paganu skohlu augustakais pahrluhkotais nezik ilgi pehz tam apleezinaja, ka tee Stellenboscha skohlas behrni ne flitak effoht mahziti par muhsu Ei-ropâ, un ka dauds tik labbi effoht mahzijuschees, ka winni par skohneekeem geldoht zitteem. Comehr tahdâ Ottentottu skohla zittada buhschana neka pee mums. Weens missionars no turrenes raksta: Gruhti man bij japuhle-jahs, kamehr tohs behrus un winnu wezzafus tik taht warreju padsiht, ka winni sawu wezzu no tehwu-tehweem aprastu nefkaidribu atstahje. Zitta pehz zitta pahrluhkodams tohs atraddu nemasgatus, nefukkatus, ar gluschi saplihsuschahm biksehm, kamsohleem un krek-leem. Daschkahrt wihs behrnu pulks papreeksch bij jawedd pee uppes, ka ikkatr pareiji nomas-gatohs. Tahs meitinas jaw weeglaat mahzijahs spohdras un gohdam turretees; bet ar teem puhscheem weenumehr mohkas. Bet taif-niba irr, tahdam nabbaga senkim arri gruhti deewsgan, kamehr wihsch tikkai dabbu kreet-nas ahda bikses apgehrbtees. Mahtehm un meitahm dauds weeglaata dsihwe neka teem teh-weem un dehleem. Scheem ar geuhtheem dar-beem wihsu augoschu deenu un zauru neddelu japuhlejahs tahli no sawahm mahjahn, kamehr winnas meerigi tupp mahjâs. Par to laiku dauds feewinas flinkumâ palaischahs un par neekeem naudu istehre, kas wihireem geuh-ti japelni. Retti kahda kreetna fainneeze at-

rohnama, kas buhtu taupiga un zihtiga un sawu mahjas buhschanu labbi apkohpj. Ta-deht tahs Ottentottu mahjas arri ilgi bij tāpat nefkaidras kā zuhku kuhts. Taggad pal-deews Deewam gan irr labbak, no teem skoh-las behrneem arri mahtes sahk spohdribā mah-zitees. (Woi daschais mahtei un faimneezei pee mums arri negeldetu tahda mahziba?). —

(Turplikam beigums.)

Missionaris Denningers Borneās fallā.

Dauds ko schinnis lappās par „Missionareem“ jaw esheet lassijuschi, un noprattuschi, ka tahdu missionaru darbs tescham wissai weegls newa. Gan arri lassijuschi par teem tahleem un gruhteeem zelleem, kas tahdeem wiherem neween no scheijenes lihds paganu-semmehm janobrauz, bet wisswairak arri sve-fchumā ja-staiga no weena semmes-galla lihds ohtram, kur sinnams wehl tahdi taifiti zelli newa kā pee mums. Bet lai jo pilnigi to dab-butu atsiht, tad nu apnähmees, jums no kah-das masas grahmatinas, ko par to lassiju, missionaru Denningera zettu apraktiht, pa-kurreu tas, Borneās fallā par mahzitaju buhdams, no weenas weetas us ohtru nogahjīs. Juhs no tam redsefet, zit̄ gruhti scheem Deewa wiherem sawā svehtā ammatā japhuh-lejahs, un tad paschi warr buht dedsigaki sawā garra palikfeet, tai waijadsibai to svehtu ir no sawas pusses par palligu nahkt ar sawas firds aisluhgshchanahm un sawu rohku dahanahm. — „Muhsu missionars Denningers, tā weens no Missiones-beedribas Bar-menes pilkata raksta, — paprecksch bij ap-mettees dsihwoht tai meestinā Bintang, Pulo-petakas semmē us Borneās fallu. Bet win-nam lohti eegrubbejahs us Sitang-semmi no-eet, tahlatā weetā turpatt tai Borneās fallā, tapehz ka tur nabbagi pagani wehl ihsteni no ta Kunga Jesus ne bij dsirdejuschi. Ne zit̄ ilgi preeksch leeldeehahm tai 1851tā gaddā winsch zettā taifijahs. Bet nu tur Borneās fallā ne warr ar kahjahm nedf arri ar rat-teem reisoht bet tilkai ar laiwahm, jo tur wiss-

pilns ar leeleem uhdeneem un purweem. Diwi laiwas Denningeram bij, weena pa-prahwa, ko tur nosauz „Prau“, un ohtra masa laiwina. Bet tas ne bij gan, jo winnam wissas sawas leetas bij lihds janemm, un bes tam wehl sawa gaspascha ar diweem maseem behrnineem. Meiteninam Karlihne wahrdā, bij tilkai pufstreschu gaddu; puiseninam Eli-jasam tilkai wehl trihs mehnescchu. Un bes tam winnam wehl lihds 20 Dojakei, tas irr turpatt dsimti laudis, kurrus winsch gan wezzus, gan arri jaunus, par naudu bij pirzis no winnu dsimteem fungem. Weenam arri bij lihds eet us Sihongu; jo zitti no winneem bija kristiti un par labbu preekschihmi teem, ko zaur svehtu kristibu arridsan tam Kungam Jesum gribbeja peewest. Bet tahdu pulku lauschu un leetu diwās laiwās nekā newarreja salikt. Tad nu wehl trescha un labbi leela laiwa bij janemm, ko tur par „Talambo“ nosauz. Bet tai meestinā tahdas „Talam-bas“ neatraddahs; Tilki weens pats Kine-seis turpat uppes mallā klahatumā ar Talambo stahweja, ko missionaris winnam nospirke. Bet ta jaw bij wezziga laiwa, dauds weetās puschi, un paprecksch dauds weetās pahrlah-pama. Kamehr nu winnu dauds mas fatai-sija, tad arri jaw ohtrdeena preeksch sveht-keem klahbt bij. Nu tilk warreja sawu zettu sahkt. Mahrtinsch Lundju, weens no teem kristiteem Dojanereem, ar feewu un behrneem, 9 zilwekeem to masaku laiwini dabbuja. Zah-nam, arridsan kristihts Dojaneris, ta wid-deja laiwa bij jawedd, kur missionarim wissas leetas un eerohtschī kastes un lahdēs stah-weja. Missionaris pats to Talambo ihreja, kurrui jumtu bij wirsu likkuschi; bet jumtam wirsu attal krehflus un gultas stelles bij nolikkuschi, arri kurwjuš, kur wistas un pihles eekschā bij. Paschā laiwas gallā stallitis bij ustaihts; tur pahri flauzamas kasas, weenu aunu un diwi kaslenus bij eelikkuschi. Laiwas widdū attal kambaritis bij ustaihts, kur Denningera gaspascha, masa Karlihne un Elijas eekschā stahweja. Elijasam kambari-tis jaw deewsgan patikke; bet masai Lihnikai winsch ne mas pa prahtam ne bij. So patif-

sam winsch tikkai 3 sohku garrumā un tik pat dauds plattumā turreja. Laiwas wirspusse kurwoji ar rihssem un zittas leetas stahweja, un turpatt arri tee bruhni, plikti wihri sehdeja ar saweem garreem matteem, kas to Talembo ihreja. Kad nu wissi laiwas bij fakahpuschi, tad Denningers ar rohku mette, wihri aires peewiske un laiwas pamasitinam prett straumi patezzeja.

2. Wehtra.

Saule jaw labbu gabbalu pee debbesf bij pakahpusse, kad wissas trihs laiwas no Bintangas aissbrauze. Borneas fallā diki karsts irraid un papreksch winni tikkai wehsumā dohmaja braukt. Bet ta nezik tahu us preekschu tappe. Uppe leela platta irr. Ta tik platta irr, ka no weenas mallas libds ohtrai knappi warr fasauktees, lai arri pilnā rihsle bresz. Kad gan warret dohmaht, ka uhdens neganti atpakkat rauj un leels puhlisch irr, us preekschu tap, kad prett straumi ja-ihre, ka muhsu laiwineekeem. Tadehk winni wehl weenumehr Bintangu warreja redseht, kad deena jau gandrihs bij pagahjuje. Kad us reis bahrgs laiks fazehlahs, sibbeni spehre, pehrkons ruhze un nezik ilgi leela

wehtra puhte. Nu jums labbi ja-eedohmajahs, ka tur wianā fallā uppes mallas isskat-tahs. Tur nekahdas mahjas, neds frohgi newa, kur bahrgā laikā warr apslehptees. Mesch un mesch ween abbās uppes mallas ka leeli muhri stahw, starp kurreem zauri ja-brauz. Kad nu wehtra fazehlahs, tad azzumirkli tik tumsch bij ka naaks widdū, kad nei rohku preeksch azzim ne warr redseht. Sibbeni ween brihscham krehfliu pahrschkehl. Ko nu nabbageem laiwineekeem bij darriht? Mahrtihsch Landsu un Zahnis Zahwa ar sawahm laiwham pee mallas preebrauze un ap-pakhsch kohkeem apslehpahs. Bei tai leelai laiwas jums par dauds augsts bij; ta ne warreja pee mallas tap, jo rohku farri bij pat semmi. Kad nu scheem bahrgs laiks uppes widdū bij jahahrzesch. Tē gan bij ko redseht, ka bruhni wihri aires wilke, lai wilni un auka wianus libds ne aissrauj. Bet winni stipri ween prettim turrejahs, kamehr pufsnalts klahnt un wiss pagallam bij. Nu mehnes attal tik gaischi spihdeja, ka faule deenahs widdū, un muhsu laiwineekeem zauru naakti pat sawu gruhtu zellu us preekschu steidsahs.

R-e.

- Simna missiones drangeem.

Kabdi ammata beedri mannim ar firds preeku ralsta, la muhsu Missioes finnas now palissuschaas bes labbeem angkeem, jo muhsu Latweeschu draudses effohi angliga druna kristigas tizzibas un mihlestibas fehstai. Ta tad zeen. Mesch am uischaas mahzitais (Kursemme) ralsta, ka bes tahm zittahm mihlestibas dahwanahm, so zitti draudses lobzelli preeksch mihleem missionareem pee winna atneffuschi, weens weenigs fainneels ar saweem behrneem 10 fudr. rubl. missionareem pat valihdsbu dahwinajis. Un atkal zeen. Jaunpils mahzitais (Kursemme) ralsta patekdamees mihleem dewejeem, ka libds scheem Zahneem tam 65 fudr. rubl. us Missioni dahwinati, no Latweeschu draudses. Starp scheem wisswairak Jaunpillneesi tee deweji un arri weens pats fainneels 10 fudr. rubl. ne to dewis. Arri fohlas behrni zik fvehdami sawas dahmaninas faneffuschi ar preeku. Wehl peeminn ar preeku, ka pats vagasta wezzakais tahdu padohnu usnehmis: kur ween laudim fahda fahschamahs, woi laudis fahdās gohda deenās preezajahs un labbumu bauda, tur fahs labprahrt vohs usrunnajoh, lai peeminn ir tohs gohda wihrus, kas no Kristus un vaganu dvehsekli mihlestibas dīstli dauds gruhtibas un behdas zechs starp paganeem fwehta Evangeliuma labbad. Simnobt lauschu firdis ta ayvihstinaht, ka preezigi dohdoht missionareem fahdas dahwanas. Sanemmoht ar vateizibu lai arri dohdoht tikkai va faveikeem. Ta jaw 12 rubl. effohi falaffijis. Lai Deens amaksa tabdu Kristus mihlestibu. — Mumis un gan arri lassitateem buhtu preeks, kad ir zitti zeen. mahzitaji no Widsemmes un Kursemmes mumis tahdas finnas laistu, kas israhda lauschu patifschann un palibdsbu vee tahda zwetna darba. Par fowu mibalko labprahrt gribbahs allasch un jo fkaidras finnas dabbuht. — ne kad tahs ne ap-nihst; tas pats arri irr ar tahdu lectu kas firdi ruhp. Tadehk dohdeet finnas, ka pee jums eet ar Missioni.

S-z.